

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 4601/17

בג"ץ 6079/17

לפני: כבוד השופט י' עמית

כבוד השופט מ' מזוז

כבוד השופט י' אלרון

העותרים
בבג"ץ 4601/17:
1. קוידר
2. קוידר
3. קוידר
4. קוידר
5. קוידר
6. קוידר
7. קוידר
8. קוידר
9. קוידר

העותרים
בבג"ץ 6079/17: פלוני ו-6 אחרים

נ ג ד

המשיב בבג"ץ שר הפנים
:4601/17

המשיבים
בבג"ץ 6079/17: 1. שר הפנים
2. הוועדה לעניינים הומניטאריים מיוחדים

עתירה למתן צו על תנאי

תאריך הישיבה: כ"ח באדר התשע"ח (15.3.2018)

בשם העותרים
בבג"ץ 4601/17: עו"ד עדי לוסטיגמן

בשם העותרים
בבג"ץ 6079/17: עו"ד דניאל שנהר

בשם המשיבים
בבג"ץ 4601/17 ו-6079/17: עו"ד שרון הואש-איגר: עו"ד אודי איתן

פסק-דין

השופט מ' מזוז:

1. במסגרת העתירה בכג"ץ 813/14 נמסרה ביום 11.4.2016 הודעה לבית המשפט מטעם שר הפנים בנוגע לבקשות לאיחוד משפחות לפיה:

"שר הפנים החליט לאשר את שדרוג מעמדם של מי שמחזיקים בהיתרי שהייה בישראל ואשר הגישו בקשות לאיחוד משפחות בהתאם להליך המדרוג עד לסוף שנת 2003 (והבקשות אושרו) (להלן: בני זוג מזמנים), כך שיינתן להם ולילדיהם הקטינים (מי שנולדו לאחר יום 1.1.98) רישיון לישיבת ארעי בישראל מסוג א/5. השדרוג ייעשה בכפוף לעמידה בתנאים הדרושים לשם בחינת בקשות מעין אלה (קרי, הוכחת מרכז חיים בישראל, הוכחת כנות קשר הנישואין והמשך קיומו, והיעדר מניעה ביטחונית ופלילית). בהתאם לכך, שר הפנים הנחה את הוועדה המקצועית המייעצת לשר הפנים לפי סעיף 1א3 לחוק הוראת השעה (להלן: הוועדה המייעצת) כי מי שיימצא כעומד בתנאים שלעיל, מעמדו ומעמד ילדיו הקטנים ישודרג כאמור."

מדיניות חדשה זו גובשה בעקבות הערות בית משפט זה בנוגע לבקשות לאיחוד משפחות שהיו "בצנרת" עת נחקק חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשס"ג-2003 (להלן: חוק הוראת השעה) שהגביל אישור בקשות כאלה. ואכן, בהתאם למדיניות זו נבחן מחדש עניינם של כ- 2000 בני זוג מזמנים "המחזיקים בהיתרי שהייה בישראל ואשר הגישו בקשות לאיחוד משפחות בהתאם להליך המדרוג עד לסוף שנת 2003 (והבקשות אושרו)", כפי שנקבע בהודעה. מטעמים ראויים של יעילות הוטלה מלאכת הבדיקה של העמידה בתנאים שנקבעו כהחלטת המדיניות, לגבי כל האוכלוסיה עליה חלה המדיניות, על לשכות רשות האוכלוסין וההגירה. במסגרת זו נבחנה לגבי כל בקשה עמידה בתנאי הסף למתן מעמד בישראל לבני זוג וילדיהם – "הוכחת מרכז חיים בישראל, הוכחת כנות קשר הנישואין והמשך קיומו, והיעדר מניעה ביטחונית ופלילית", כמפורט בהודעת השר. כפי שנמסר, במסגרת תהליך זה כבר שודרג מעמדם של כ- 1500 בני זוג מזמנים וילדיהם הקטינים.

2. העותרים בכל אחת משתי העתירות שלפנינו הם בני זוג וילדיהם הקטינים אשר נמנים על אוכלוסיית היעד של החלטת המדיניות האמורה, ואולם במסגרת הבדיקה הפרטנית בלשכת רשות האוכלוסין נמצא שאין הם עומדים בתנאי הסף לשדרוג מעמד:

העותרים בבג"ץ 4601/17 – בגין אי עמידה בתנאי של הוכחת מרכז חיים, והעותרים בבג"ץ 6079/17 – בגין מניעה ביטחונית. הודעות על ההחלטות כאמור נמסרו לעותרים, תוך שצוין בהודעה כי על החלטה זו "באפשרותך להגיש ערר לבית הדין לעררים בירושלים". העותרים בחרו שלא להגיש ערר לבית הדין לעררים, וחלף כך הגישו עתירות לבג"ץ התוקפות את ההחלטות בעניינם.

3. בתגובה לשתי העתירות טענו המשיבים, בין היתר, כי יש לדחות את העתירות על הסף נוכח קיומו של סעד חלופי העומד לרשותם - הגשת ערר לבית הדין לעררים לפי הוראות סעיף 13 כד לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 (להלן: חוק הכניסה). בתגובה טענו העותרים כי מאחר והמדיניות החדשה של שר הפנים לאשר שדרוג מעמדם של בני זוג מוזמנים וילדיהם מבוססת על סמכות השר לפי סעיף 1א3 לחוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשס"ג-2003 (להלן: חוק הוראת השעה), סמכות הביקורת על החלטות הנוגעות למדיניות זו מסורה לבג"ץ ולא לבית הדין לעררים, אשר סמכותו אינה כוללת ביקורת על החלטות לפי סעיף 1א3 לחוק הוראת השעה.

4. לאחר עיון ולאחר שמיעת טיעון בעל-פה מבאי כוח הצדדים אנו סבורים כי הדין עם המשיבים, וכי תקיפת החלטה של הלשכות לגבי עמידה בתנאים שנקבעו בהחלטת המדיניות האמורה של שר הפנים צריכה להיעשות בדרך של ערר לבית הדין לעררים, ולא בדרך של עתירה לבג"ץ.

אכן ביקורת החלטה מכוח סעיף 1א3 לחוק הוראת השעה היא בסמכות בג"ץ, ובהתאם לכך, בענייננו, תקיפה של החלטת המדיניות עצמה, או תנאי מתנאיה, מקומה בעתירה לבג"ץ. לא כן תקיפת החלטה פרטנית המתייחסת לעמידה בתנאים המקדמיים לתחולת המדיניות (מרכז חיים, כנות קשר הנישואין, והיעדר מניעה ביטחונית ופילילית), שהם תנאי סף לבחינת זכאות הומניטרית לפי סעיף 1א3. לשון אחר - מי שאינו עומד בתנאי הסף - הנבחנים כאמור בלשכות רשות האוכלוסין - עניינו אינו נופל כלל במסגרת המדיניות החדשה האמורה שקבע שר הפנים, וממילא אין מדובר בהחלטה לפי סעיף 1א3 לחוק הוראת השעה.

5. העותרים בענייננו אינם תוקפים את המדיניות החדשה שקבע שר הפנים אלא מבקשים לזכות בשדרוג מעמד מכוחה. טענות העותרים מכוונות כלפי הקביעה הספציפית בעניינם לגבי אי-עמידתם בתנאי מדיניות זו. החלטה זו של לשכת רשות

האוכלוסין אינה החלטה של שר הפנים לפי סעיף 1א3 לחוק הוראת השעה, והמקום לערור עליה הוא בפני בית הדין לעררים, ולא בכג"ץ.

למותר לומר כי מי שסבור כי בידו "טעמים הומניטריים מיוחדים" כאמור בסעיף 1א3, החורגים מההחלטה הכללית האמורה של שר הפנים, פתוחה בפניו הדרך לפנות בבקשה מתאימה לוועדה המקצועית שהוקמה לפי סעיף 1א3, וזאת להבריל ממי שמבקש לזכות בשדרוג מכוח ההחלטה הכללית.

6. אשר לעתירות לגופן. בענין העותרים בכג"ץ 4601/17 הודיעו המשיבים כי עניינם ייבחן בשנית בהקדם. ככל שגם ההחלטה בבחינה מחודשת זו תהא שלילית, יוכלו העותרים לערור עליה בפני בית הדין לעררים. אשר לעותרים בכג"ץ 6079/17, נקבע כאמור כי בעניינם קיימת מניעה ביטחונית לשדרוג מעמד לתושב ארעי. בפני העותרים עומדת הזכות לערור על החלטה זו בפני בית הדין לעררים. המועד של 30 ימים להגשת הערר, הקבוע בסעיף 13(ב) לחוק הכניסה, יימנה מיום מתן פסק דינו זה.

ניתן היום, ב' בניסן התשע"ח (18.3.2018).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט